

EEUWFEEST - ALBUM
V. NEDERDUITS
GEREFORMEERDE - KERK
V. ZUID - AFRIKA

DE OUDEREN
VAN DE K. K.

1824 - 1924

Geuewfeest-Album

In Herinnering aan het Honderdste Jaarfeest van
de Nederduits Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika.

2 November 1824—2 November 1924.

Door Eerwaarde A. Dreyer met een Inleiding door
:: :: :: Prof. Dr. A. Moorrees. :: :: ::

2326837

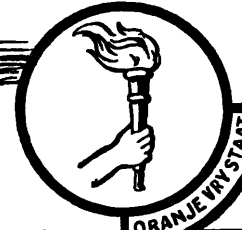
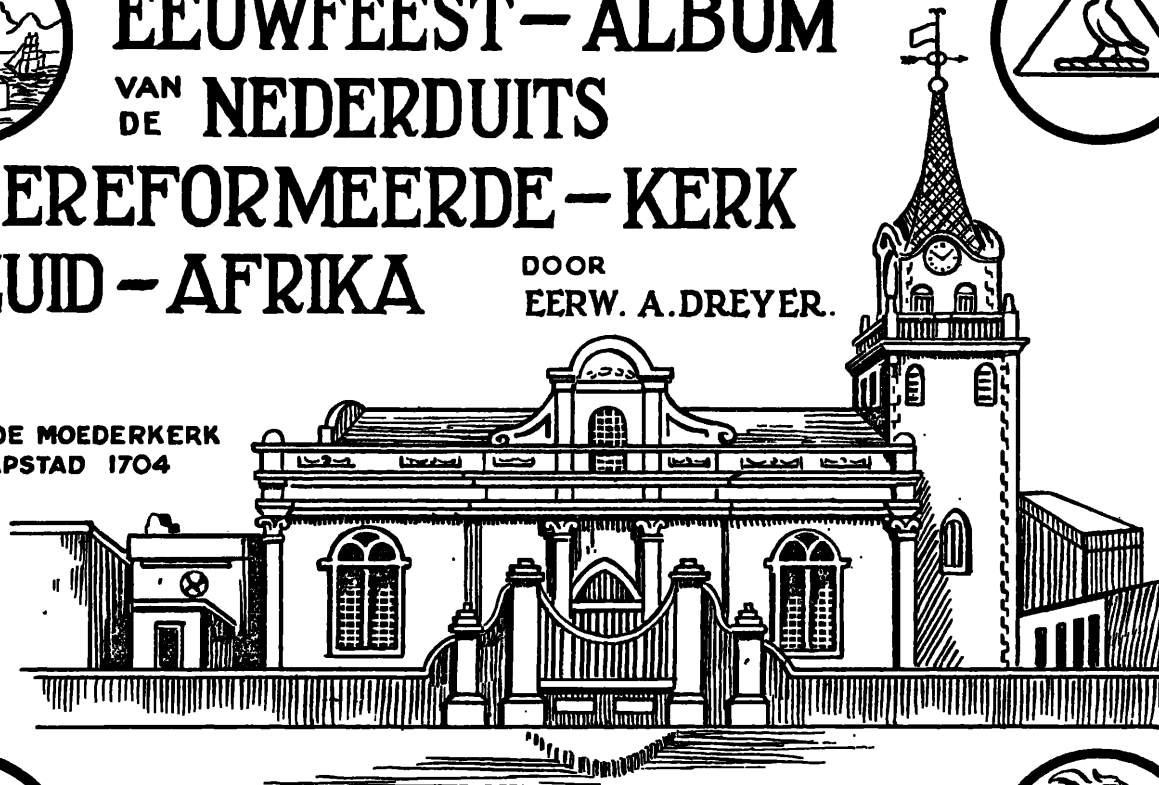
Uitgegeven door de Publikatie-Kommissie van de
Z.A. Bijbelvereniging, Kaapstad.

EEUWFEST-ALBUM
VAN
DE **NEDERDUITS**
GEREFORMEERDE-KERK
IN **ZUID-AFRIKA** DOOR
EERW. A.DREYER.

DE OUDE MOEDERKERK
KAAPSTAD 1704

·1824· ··· ·1924·

**Gedrukt door
Nasionale Pers, Beperk,
Kaapstad.**

LIJST VAN ILLUSTRATIES.

Albertyn, Ds. J. R.	137	Faure, Dr. Abraham	66, 76	Kasteel, „De Kat”	17
Albertyn, Ds. P. K.	106	Faure, Dr. H. E.	117	Keet, Prof. Dr. B. B.	147
Alheit, Ds. W. A.	186	Faure, Dr. Philip	77	Kerkvereniging, Kommissie tot ...	195
Baldeus, Ds. Philippus	32	Ferguson, Ds. G.	174	Kestell, Ds. J. D.	123
Ballot, Ds. H. W.	56	Fort „De Goede Hoop”	27	Kicherer, Ds. J. J.	66
Bernhardi, Maria	64	Gereformeerde Kerk-gebouw, het		Kotzé, Dr. J. J. (Kaapstad)	134
Blanckenberg, Aletta Jacoba ...	64	eerste	34	Kotzé, Ds. J. J. (Darling)	116
Bode, Johanna Catharina	64	Gonin, Ds. Henri	109	Kretzen, Eerw. J.	107
Borcherds, Ds. Meent	66, 71	Gonin, Ds. H. T.	175	Kriel, Ds. A. P.	129
Boshof, Pres. J. N.	90	Graaff-Reinet, oude Kerk	55	Krige, Ds. W. A.	91
Bosman, Dr. H. S.	128	Hamman, Susanna Maria	64	Kweekschool-gebouw	101
Botha, Ds. D. S.	148	Herold, Ds. T. J.	66, 73	Lategan, Ds. D.	175
Botha, Eerw. J. G.	183	Heyns, Dr. S. P.	87	Le Sueur, Ds. Franciscus	46
Burger, Ds. A. P.	129	Hofmeyr, Prof. N. J.	103	Lindley, Eerw. Daniel	89
Burgers, Ds. Thomas	115	Hofmeyr, Dr. Servaas	105	Loedolff, Ouderling H. H.	114
Cachet, Ds. Frans Lion	125	Hofmeyr, Ds. J. H.	180	Louw, Ds. A. A., Sr.	121
Cilliers, Sarel	90	Hofmeyr, Eerw. en Mev. Stefanus	110, 111	Louw, Ds. A. A., Jr.	183
Cruywagen, Eliz. Wilhelmina ...	64	Hofmeyr, Ds. A. M.	177	Louw, Ds. A. J.	129
De Beer, Ds. E. Z. J.	104	Hofmeyr, Ds. J. W. L.	178	Lückhoff, Ds. A. D., Sr.	131
De Bruyn, Ds. J. G.	165	Horak, Ds. I. G.	164	Lückhoff, Ds. A. D., Jr.	188
De la Bat, de heer B. J. G.	170	Huet, Ds. D. P. M.	118	Lutz, de heer Japie	186
De Mist, J. A., Uitenhage	65	Hugenoten, Gedenkteken ter ge-		McCarter, Ds. J.	118
De Villiers, Ds. I. F. A.	152	dachtenis aan	199	McGregor, Ds. A.	133
De Villiers, Ds. W. P.	136	Hugenoten, Handtekeningen van .	41	McKidd, Ds. Alexander	108
De Villiers, Eerw. J. P.	180	Joubert, Ds. W. A.	173	Malan, Ds. G. S.	157
De Vos, Prof. Dr. P. J. G.	141	Kaapstad, Grote Kerk	78	Marais, Prof. Dr. J. I.	140
De Wet, Adv. J.	190	Kaapstad, omstreeks 1750	62	Marais, Ds. G. F.	175
Dreyer, Eerw. A.	193	Kaapstad, omstreeks 1824	69	Marchand, Ds. B. P. J.	165
Du Plessis, Ds. J. H.	164	Kaapstad, oude gemeente-zegel ...	161	Marquard, Eerw. Leopold	107
Du Plessis, Prof. Dr. J.	147	Kaapstad, oude Kustershuis	80	Marquard, J. D.	156
Du Toit, Ds. A. G.	167	Kasteel „De Goede Hoop”	15	Marquard, Ds. J. J., T.	122
				Meiring, Ds. A. P.	121
				Meiring, Ds. P. G. J.	159

Mol, Ds. C. 67	Robertson, Dr. William 81	Theal, Dr. G. McCall 191
Moorrees, Ds. J. C. le Fèbre ... 53	Robertson, Ds. W. 104	Theron, Ds. C. P. 121
Moorrees, Prof. Dr. A. 145	Roos, Ds. J. 164	Theron, Ds. D. 178
Morgan, Ds. C. S. 104	Ross, Ds. David 137	Thom, Dr. G. 67
Muller, Dr. Tobie 143	Rousseau, Ds. W. P. 104	Truter, Sir John 67
Muller, Prof. C. F. J. 142	Roux, Dr. Adrian 85	Tulbagh, Oude Gemeente-Zegel ... 161
Murray, Ds. A., Sr. 69, 95	Roux, Ds. P. 121	Tulbagh, Oude Kerk 49
Murray, Prof. John 95, 102	Schmidt, Georg 59	Turnbull, Ds. J. 118
Murray, Dr. Andrew 95, 97	Scholtz, Ds. J. 66	Valentijn, Ds. Francois 23
Murray, Ds. William 95, 171	Scholtz, Ds. G. A. 136	Van der Hoff, Ds. D. 112
Murray, Ds. Charles 95, 106	Schoon, Ds. H. F. 119	Van der Lingen, Ds. G. W. A. ... 83
Murray, Ds. George 95, 138	Schröder, Eerw. C. W. H. 186	Van der Merwe, Ds. P. 178
Murray, Ds. A. C. 178	Schutz, Ds. J. A. 57	Van der Merwe, Dr. H. P. 198
Murray, Dr. W. H. 183	Shand, Ds. Robert 84	Van der Spuy, Ds. Petrus 47
Neethling, Ds. J. H. 99	Smit, Eerw. Erasmus 88	Van der Wall, Ds. G. 132
Neethling, Ds. H. L. 126	Smith, Ds. A. 67	Van Heerden, Ds. J. P. 151
Neethling, Ds. Willie 184	Spoelstra, Ds. C. 192	Van Heerden, Ds. P. S. 124
Nel, Ds. Paul 129	Spyker, Ds. J. 67, 74	Van Hoorn, Jan 21
Olivier, Ds. J. G. 121	Stegmann, Ds. G. W., Sr. 106	Van Imhoff, Baron 25
Oranje-Vrijstaat, Eerste Kerk ... 92	Stegmann, Ds. G. W., Jr. 138	Van Lier, Dr. H. R. 60
Overbeek, G. E. 166	Stellenbosch, de Oude Kerk ... 37	Van Niekerk, Ds. Gerrit 106
Paarl, Oude Kerk 44	Stellenbosch, Gemeente-Zegel ... 161	Van Rheede, H. A. 19
Paarl, Oude Pastorie 45	Steyn, Ds. H. P. M. 168	Van Riebeeck, Jan 11
Pauw, Eerw. J. C. 180	Steytler, Ds. A. 135	Van Rooyen, Prof. Dr. E. E. ... 147
Pienaar, Ouderling Barend 91	Stofberg, Ds. P. B. 177	Van Warmelo, Ds. N. J. 126
Pienaar, Ds. D. J., A.zn. 150	Stucki, Ds. A. C. 91	Vlok, Eerw. T. C. B. 183
Pienaar, Eerw. B., Sr. 167	Sutherland, Ds. H. 67	Voortrekkerskerkje 92
Pienaar, Eerw. L. 181	Swellendam, Oude Kerk 58	Vos, Ds. M. C. 61
Postma, Ds. Dirk 113	Synode 1824, Predikanten ... 66, 67	Whitton, Dr. J. R. 169
Predikanten tussen 1810 en 1885 . 189	Synode 1824, Handtekeningen ... 66	Winter, Ds. P. A. 137
Preekstoel, Grote Kerk, Kaapstad 79	Synode 1880, Leden 196	Wood, Ds. C. T. 175
Rabie, Ds. C. 53	Synode 1924, Leden 197	Zwartland, de oude pastorie ... 52
Rabie, Ds. J. 175	Tafelbaai in de tijd van Van Riebeeck 13	Zwartland, plan voor een dorp en kerk 51
Radloff, Ds. F. G. T. 121	Tafelberg, gezicht in de 18e eeuw. 63	

EEN WOORD VOORAF.

TOEN twee maanden geleden de vererende opdracht mij gegeven werd in verband met het Eeuwfeest van de Synode onze Kerk een histories gedenkschrift op te stellen, heb ik gemeend te moeten toestemmen, omdat andere bekwamer personen wegens veelvuldige werkzaamheden de taak niet konden opnemen.

Wie echter in dit boek een volledige handleiding voor onze Kerkgeschiedenis zoekt zal teleurgesteld zijn. Het is voornamelijk een platen-atlas waardoor ik mij ten doel heb gesteld 'n aanschouwelijke voorstelling te geven van enige der voornaamste gebeurtenissen op het gebied van onze Kerkhistorie, en van de personen die met die gebeurtenissen in verband staan.

De Nederduits Gereformeerde Kerk is de vrucht van natuurlijke ontwikkeling en van de kracht der goddelijke waarheid op verstand, hart en geweten. Onze geschiedenis brengt in herinnering een reeks van leidingen en uitreddingen des Allerhoogsten. Onze afkomst wijst op 'n tal van bloedgetuigen, die door geloofsmoed en volharding de kroon des levens verwierven, op geslachten van godzaligen en geleerden, sieraden en pilaren van vaderland en volk en van Kerk en Staat. Onze leer staat daar, te midden van stoute aanranding en veelzijdige beproeving, als op Gods Woord gegrond. Onze kerkorde, ons presbyteriaans bestuur, zij dragen kenmerken van overeenkomst met 's Heren voorschrift, van ernst, vrijheid, getrouwheid en billikheid. Niet tot zelfverheffing, maar tot eer van God, dragen wij er roem op zonen en dochteren der Ned. Ger. Kerk te zijn, en wij zeggen met de gewijde dichter: " Gaat rondom Zion en omringt haar, telt hare torens. Zet uw hart op hare vesting, beschouwt onderscheidenlik hare paleizen, opdat gij het aan het navolgende geslacht vertelt " (Ps. 48: 13, 14).

Dit Gedenk-album is 'n geringe poging om aan 't nageslacht het een en ander te vertellen omtrent het kostbaar kleinood van ons kerkelijk bestaan, dat de Heer ons heeft geschonken en dat door het bloed der martelaren is gewijd. Het doet mij leed dat de samenstelling van het boek de tekenen van

overhaasting vertoont. Daarvoor vraag ik verontschuldiging op grond van 't feit dat ik voor het opstellen zo korte tijd tot mijn beschikking had. Ook om andere redenen ben ik mij van het gebrekkige en onvolledige van mijn kompilatie bewust. Indien echter het gezegde van zeker hooggeplaatste ambtenaar in ons land waar is, dat, namelijk, een man die aan het nageslacht een portretten-album nalaat zijn vaderland een groter weldaad bewijst dan een staatsman, die de nationale schuld verhoogt, dan vlei ik mij met de hoop dat deze uitgave belangstelling moge opwekken in de geschiedenis van onze Kerk en de kennismaking met hare veelvoudige en gezegende werkzaamheden moge bevorderen.

Het is mij een behoefte, hier uiting te geven aan mijn gevoel van erkentelijkheid jegens allen die mij op de een of andere wijze bij de samenstelling van dit Album behulpzaam zijn geweest. Vooral wens ik Prof. Dr. Moorrees te danken voor zijn vriendelijke toestemming om zijn referaat, dat op de dag der plechtige eeuwfeestviering zal geleverd worden, als inleiding van deze uitgave te laten dienen. Mijn hartelijke dank ook aan Ds. P. G. J. Meiring, de geachte redakteur van *De Kerkbode*, die mij herhaaldelijk met kostelijke wenken en nodige raadgevingen heeft gediend.

Wat de behandeling der stoffe betreft—daarin heb ik mij bepaald bij het ontstaan van zaken in verband met onze Kerk, omdat de beperkte plaatsruimte mij niet toeliet in verdere biezonderheden te treden. Vandaar dat ik, om op een rubriek als voorbeeld te wijzen, slechts van het ontstaan der zeven oudste gemeenten in de tijd van de Oostindiese Kompanjie gesticht melding heb kunnen maken.

En nu—moge dit Album met de zegen des Heren, die rijk maakt, beantwoorden aan het doel waartoe het wordt uitgegeven!

A. DREYER.

Kaapstad, 21 Oktober 1924.

